

KONTRACEPCIJA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE

Lana Škrgatić

Planiranje obitelji, briga za reproduksijsko zdravlje i kontracepcija važan su dio zdravstvene djelatnosti koji su nerijetko nepravedno zapostavljeni. Republika Hrvatska ima vrlo poraznu sliku korištenja kontracepcije što je vjerojatno posljedica izostanka zadovoljavajuće razine znanja o kontracepciji i reproduksijskom zdravlju. U nedavnoj presječnoj studiji putem upitnika su ispitane kontracepcijske navike žena reproduksijske dobi od 15-45 godina iz različitih sredina RH te različitog stupnja obrazovanja. Pokazano je da gotovo 43% žena ne koristi kontracepciju dok njih 14 % smatra da je prekinuti snošaj kontracepcija. Visoko učinkovitu metodu kontracepcije prema ovom istraživanju koristi svega 18 % žena odnosno njih 11 % ako koristimo podatke Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Zbog toga je potrebno posvetiti veću pozornost edukaciji i popularizaciji kontracepcije kao i kontinuiranoj edukaciji ne samo populacije već i zdravstvenih djelatnika.

U svijetu se kao reverzibilna kontracepcija najčešće koriste kondomi i kombinirana hormonska kontracepcija. Glavni im je nedostatak da ovise o pravilnom i svakodnevnom korištenju te zbog toga imaju nisku stopu nastavljanja korištenja te visoku stopu neuspjeha kod tipičnog korištenja. Posljednjih 30 godina uloženi su značajni naporu u poboljšanju sigurnosti i podnošljivosti metoda hormonske kontracepcije kroz snižavanje doze te primjenom novih estrogena i gestagena. Kako bi se poboljšala suradljivost i pravilno korištenje izmišljene su različiti režimi primjene kao i alternativni načini primjene hormonske kontracepcije. Pravilno korištenje značajno smanjuje rizik neplanirane trudnoće na individualnoj razini te time omogućava unaprijeđenje populacijskih ishoda kroz smanjenje broja pobačaja, kao najnepovoljnijeg ishoda neplanirane trudnoće.

Hormonski oralni kontraceptivi ostvaruju i brojne dobrobitne nekontracepcijske učinke o kojima se često premalo govori. Smanjuju rizik za izvanmateričnu trudnoću, rak jajnika, rak endometrija, rak debelog crijeva odnosno mioma. Hormonski oralni kontraceptivi reguliraju ciklus, povoljno djeluju na endometriozi te smanjuju rizik za upalne bolesti zdjelice čime čuvaju reproduksijsko zdravlje žene.